

Presentació del volum

LA TRIBUNA D'ARQUEOLOGIA I PALEONTOLOGIA 2010-2011, a part de seguir la llarga i reeixida tradició d'aquest cicle de conferències i publicació corresponent, tanca una etapa important per al Servei d'Arqueologia i Paleontologia ja que és l'últim llibre imprès d'aquesta publicació, que s'ha publicat des del 1982 ininterrompudament. A partir d'ara la publicació serà digital i es podrà imprimir particularment si es vol.

Fet aquest petit preàmbul passem a detallar el que ha estat el cicle de conferències amb emissions directes per *streaming*, i la consegüent publicació que ara presentem.

En primer lloc trobem l'article sobre la vil·la romana de Vilauba al Pla de l'Estany, que ens presenta com a novetat els nivells més moderns d'aquest assentament. Els autors teixeixen l'evolució d'aquesta vil·la des del segle II-I aC fins al segle VII dC.

Si el treball anterior feia referència a una intervenció programada de llarga durada, la següent ens presenta els resultats d'una obra pública com són els enllaços de l'autopista AP-7 a Vilafranca del Penedès, que han permès posar en evidència un grup de jaciments prehistòrics de gran extensió equiparables als del Vallès Occidental.

La comarca de l'Alt Empordà continua oferint novetats importants en el món de la prehistòria, com per exemple la Serra del Mas Bonet, que presenta una sèrie de blocs escultòrics amb forma d'esteles i d'altres formes referides a caps de brau, o almenys amb banyes prou clares i una gran quantitat d'estructures neolítiques, així com el jaciment veí dels Banys de la Mercè, aparegut en el transcurs de les obres de la línia del TAV. A continuació trobem un clàssic de la recerca arqueològica a Catalunya: el conjunt ibèric d'Ullastret amb una visió dels treballs al Puig de Sant Andreu del 1995 al 2010.

Com que al cicle Tribuna d'Arqueologia no tot se centra en la presentació dels resultats de les intervencions últimes i més recents, el capítol següent tracta del protocol de recollida i mostreig de restes bioarqueològiques, per membres de l'Associació Catalana de Bioarqueologia.

El municipi dels Hostalets de Pierola és famós per una sèrie de troballes paleontològiques; aquesta vegada es presenta l'acurat treball de seguiment i excavació de l'Ecoparc 4, al costat de l'abocador controlat de Can Mata, que ens dona llum sobre les faunes de vertebrats continentals del Vallesà inferior més inicial.

LitoCAT és un projecte per crear una col·lecció de roques silícies de Catalunya engegat per la Institució Milà i Fontanals del CSIC, amb un conveni amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Un projecte important per al coneixement de la zona de culte de Tàrraco han estat les prospeccions i els treballs arqueològics a la nau central de la catedral de Tarragona per evidenciar la ubicació exacta del temple d'August dins del complex edifici imperial conegut com a Fòrum Provincial i totes les fases posteriors fins a l'actual.

La restauració i l'estudi dels teixits recuperats l'any 1997 d'un sarcòfag de Santa Maria d'Agramunt ens aporten un important coneixement de la vestimenta. De la roba femenina, destaquen especialment la gonella, la calça i la lligadura; del vestit masculí, la còfia. Els vestits recuperats s'han datat al segle XIII-XIV.

Al monestir cistercenc de Santa Maria de Vallsanta es porten a terme un seguit d'actuacions per recuperar el monument, entre les quals la intervenció arqueològica promoguda pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia, que ha donat com a resultat la descoberta de dependències conventuals i l'excavació de la sala capitular amb set làpides sepulcralcs que corresponen a sengles abadeses i priors.

Es presenta l'estudi arqueològic i històric del camí antic de les Marrades del Grau del camí ral de Vic a Olot, tram Rupit i Pruit – Vall d'en Bas, fet amb motiu de la restauració d'aquesta via pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques. El pas del Grau és important des del segle XV i el que es veu actualment es va construir entre el 1729 i el 1731.

El Turó de Ca n'Oliver, a Cerdanyola del Vallès, és un exemple de l'evolució en l'estudi arqueològic d'un jaciment i, en aquest cas, d'un poblat ibèric i del tractament posterior que se li dona, partint d'un poblat molt malmès i aprofitant les oportunitats que s'ofereixen als excavadors.

Hi ha jaciments que ressegueixen en la investigació arqueològica gràcies a una sèrie d'aliances com és el cas de la vil·la romana de Can Massot de Montmeló entre l'Ajuntament de Montmeló, la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

Tàrraco va repetir en aquest cicle de la Tribuna amb una aportació sobre les àrees residencials de la ciutat romana. En primer lloc, les intervencions portades a terme al Mercat Central amb nombroses troballes en què destaquen el nimfeu i el sistema defensiu de la ciutat moderna. En segon lloc la sèrie de mausoleus i unitats funeràries de la via romana i el camí de la Fonteta.

Una actuació global en tot el sentit de la paraula és la que es va desenvolupar entorn al panteó reial del monestir de Santes Creus pilotada pel Museu d'Història de Catalunya, amb la intervenció del Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, el Servei d'Arqueologia i Paleontologia i el Servei de Patrimoni Arquitectònic. Aquest ambiciós projecte de recerca va culminar amb l'extracció i l'estudi de les despulles de Pere II el Gran i les de Blanca d'Anjou, amb un estudi acurat tant antropològic com de les restes de vestits i altres que es trobaven en l'interior de les tombes.

RAMON TEN CARNÉ
Cap del Servei d'Arqueologia i Paleontologia